

OSCAR WILDE

**FIRENZEI TRAGÉDIA
A SZENT PARÁZNA**

**FORDÍTOTTA
KOSZTOLÁNYI DEZSŐ**

Firenzei tragédia.

SZEMÉLYEK:

GUIDO BARDI, firenzei herceg.

SIMONE, kalmár.

BIANCA, felesége.

MÁRIA, komorna.

Történik Firenzében, a tizenhatodik század elején.

(Szín: erkélyes, vagy oszlopos, régi firenzei ház kárpitozott, emeleti szobája. Az asztal egyszerű vacsorára van terítve. Rokka, guzsaly stb. Szekrények, székek, zsámolyok.)

(A függöny felgördültekor belép Bianca, vele komornája, Mária.)

MÁRIA.

Ha mondom, ez az úrfi Guido Bardi.
Valódi kedves úr, a vére kék.

BIANCA.

De hol beszéltél véle?

MÁRIA.

Hát amott,
A palotában, a pingált teremben. -
Csupa meztlen asszony a falon. -
Más elpirulna, vagy nevetne rajta;
Ő fel se vette ezt, mivelhogy úr.

BIANCA.

De hogy tudod, hogy ez nem a lakáj volt,
Vagy a komornyik?

MÁRIA.

Hát hogy tudom, hogy Isten él az égben?
Az angyaloknak is van ám uruk.
Mindenki görnyedt, hajbókolt előtte,
Horzsolva a márványt, lekapva cifra,
Tollas süvegjét. Foghegyről beszélt csak
És úgy tekintett rám, akár azokra,
Kiket először látunk és utolszor:
„Menj asszonyodhoz, vidd el ezt az erszényt;
Ötvenezer forint van benne. Annyi?
Számláld meg. Ezzel megveszem kegyét.”

BIANCA.

Ötvenezer forint volt benne, annyi?

MÁRIA.

Csak azt tudom, hogy mind nehéz arany volt.

BIANCA.

Igen, ez ő; másnak nincs ennyi pénze.

MÁRIA.

Ha mondom, ő volt, Guido, Guido Bardi.

BIANCA.

S te mit beszéltél?

MÁRIA.

Én? Csak azt, hogy úrnóm
Aranyra nem tekint, erszényt sosem nyit,
És pénzt nem olvas. Erre vallatott.

Mit kérdezel felőle. Hát, hogy ifjú.
Csinos-e az úr? Milyen zekét hord?
Milyen a lánc, hogy feszül a nadrág
A combjain? Hódolva meghajoltam...

BIANCA.
És mit felelt rá?

MÁRIA.
Meghajoltam s ő szólt:
Van széptevője keshedt férje mellett,
Vagy - boldog Isten - őt imádja tán,
Csak őt?

BIANCA.
S te?

MÁRIA.
Meghajoltam újra s szóltam:
Nem őt szereti, hercegem, de mást sem.
Te dús vagy s tisztességes. Ő nem ily dús,
De tisztességes...

BIANCA.
Jaj, bolond, bolond,
Nem kértelek meg, hogy ilyet kotyogj.

MÁRIA.
Egy szót se mondtam abból, mit te kértél,
Így szóltam: „Ő nem szereti a férjét
És senkit.” Ámde, hogyha őt szeretné,
Ki tetszik asszonyomnak, azt szeretné,
Mert unja a magányt, meg a fonást.
Nem dús az úrnőm és nem is szegény,
De ifjú, ép oly ifjú, mint uram, te.

(Megáll, mosolyog.)

BIANCA.
Gyorsan, beszélj.

MÁRIA.
Csak megmutattam most, milyen mosollyal
Mondtam, hogy ifjú. Ez hatott reá
S így szólt: „Helyes! Ha még ma éjszaka
Meglátogatnám a te kedves úrnőd -
Azaz az úrnőnk - ezt közöld vele,
Hogy így neveztem - elfogadna-e?”
Így szóltam: „El”. „Hát mondd neki, jövök,
S ha nincs veszély, dobjon le egy jelet
A ház elé majd.” Már is itt lehet.
Tekints ki az erkélyről. Itt lehet már.
Nem látod? Itt van.

BIANCA.

A jelet. Igen.

Ez a szalag meg ez a násfa jó lesz.
Légy mindig a közelbe, Mária,
De csak ha hívlak, akkor jössz be. Menj le
Bocsásd be őt, mert - hallod-e? - kopog.

(Mária el.)

Dámák között választhat s mégis eljött.
Hogy reszketek. Azért jön-e, mivel
Engem szeret, szerelmes ifjú szívvel.
Csak biztosan tudnám, övé lehetnék,
Akár az úridáma s bosszút állnék
A férjemen, ki szépségem se látja.
De jaj, ha csak csapongó, kósza méh,
Ki mézre száll, virágokat bolondít?

(Mária kinyitja az ajtót Guido Bardinak, majd el.)

Hallom, uram, hogy e szegény lakásban
Van valami, mit megvennél mitőlünk.
Nincs itthon az uracskám most, de mondta,
Mi a selyemnek, a brokátnak és a
Bársonynak ára. Úgy tudom, te negyven-,
Vagy ötvenezret adsz nekünk azért.
Mit őrizünk házukban. Hát bizonyly
Az a csodás remek lesz, mit Simoném
Utóbb hozott, a luccai damaszt,
Rózsás díszekkel és ezüst himekkel.
Minthogy te érte ötvenezret igérsz,
Csak ez lehet. Várj, megkapod azonnal.

GUIDO.

Nem, nem, csodás remek, ki finomabb vagy
A luccai szövetnél, énnékem
Nem kell az az ezüsthímes damaszt, mit
Púpos takácsok szőttek szorgosan.
Ha ötvenezret kérsz ilyesmiért,
Pironkodom, mert százezer forint,
Az is kevés azért, mit én akarnék.

BIANCA.

Azt mondtad-e, hogy százezer forint?
Nohát, Simone ily nagy összegért
Mindent eladna, mi házában van.
Ha hallaná, szédülne ennyi pénztől,
Hisz kis, szegény kalmár az én uram.

GUIDO.

Mindent eladna, mi házában van?
Mindent eladna és mindenkiét?

BIANCA.

Ó, mindenét, mindenkiét, csupán
Magát nem. Egy rőf bársony néki több, mint
Az asszony és kétszerte többre tart
Egy nyüst ezüstszált, mint a hitvesét.

GUIDO.

Hát véle akkor üzletet csinálok.

BIANCA.

Nincs itthon, és lehet, itthon se alszik.
De megmutathatom a holmiit,
A rőfhöz érték s áruk is tudom.

GUIDO.

Téged akarlak megvenni, Bianca.

BIANCA.

Akkor Simonét várd meg és vele
Alkudj meg aztán. Mert magam eladni,
Azt nem tudom s utálatosnak érzem.
Jó éjszakát tehát, uram. Nagyon fáj,
Hogy nem lehettem hercegi személyed
Szolgálatára.

GUIDO.

Nem, maradj, könnyörgők
S bocsásd meg ezt a csúnya szerepet,
Hogy mint szatócs csak alkudoztam itt,
Lenyomva a portéka tisztos árát.

BIANCA.

Nincs semmi ok, hogy itt maradj tovább.

GUIDO.

Te vagy az ok, csodás, tökéletes,
Ezért születtem, célja életemnek,
Szeretni vágyom mindazt, ami szép...

BIANCA.

Megvenni vágyod, mindazt, ami szép.

GUIDO.

Gonosz Bianca! Szidj, de egyre mondom,
Téged szeretlek, ártatlan magad,
Kit nem lehet vásárra elcepelni,
Akár a szárnyas lelkeket, melyek
A csillagok s a hold között lebegnek.

BIANCA.

Megszoktad azt, hogy megvedd a szerelmet,
Az eladó és piaci szerelmet
És meg sem érted az igaz szerelmet.
De, jaj, habár nem adtam el magam,
Vásárra vittek, mások adtak el.

GUIDO.

Most fejtörőt ad újra édes elméd,
Hogy csúfolódj és engemet gunyolj.

BIANCA.

A házasságomról beszélek én,
A csúnya vásárról, amelyre férjem
Eljött s nagyon jó üzletet kötött.

GUIDO.

Hitvány, rüpök szatócs, hogy gyűlölöm.

BIANCA.

Kérőnek ő különb volt, mint te vagy,
Ő mással alkudott... nem is beszélt
Nekem aranyról, csak apám fülébe
Csörgette: én nekem a nyílt, szabad
Szívet dicsérte, min nem úr a pénz.

GUIDO.

Fehér Bianca, mint a hold, kecses,
Szűz lelked és tündökletes eszed,
Mint árnyat úzi régi szégyenem,
Azt, ami voltam és ma más vagyok már.

BIANCA.

Hadd éljen az, mi az árnyat veti
S ne tépelődj, hogy merre hull az árny,
Vagy merre hullt. Vagy ifjúság, erő
És szerelem úgy fél a puszta árnytól,
Hogy elfelejti önmagát örökre?

GUIDO.

Nem az udvarnál, itt van a nemesség.
Ott talmi csillag ég: de itt a hold.
Mely anda fénnel éjszakát derít föl.
Megfagytam a nők máglyafénye mellett
S most lángolok, mert rám ragyog a hold.

BIANCA.

Te sáraranyt kínáltál s visszadobtam,
Ily cifra szóért sem vehetsz meg engem.

GUIDO.

Ne szólj, ne bánts, bölcs, isteni Bianca.
Nézd, itt a lantom! Az ajtót bezárjuk
És majd a holdvilágnál vacsorázunk,
Mint perzsa hercegek, kik Babylonban
Fönn a király függőkertjében esznek.
Egy dalt tudok, amely magasba röppent,
Olyan magasba, mint az égi kertek.

BIANCA.

De nem lehet, mert megjöhet a férjem.

GUIDO.

Hisz azt beszélted, hogy nem alszik itthon.

BIANCA.

Nem mondta biztosan, csak azt, talán.

Nem tudta s majd beküldi nénikéjét

Hozzám aludni, hogyha úgy határoz.

A nénikém meg nem jött.

GUIDO (*riadtan*).

Csitt, mi ez?

BIANCA.

Egy agg banyával Mária veszekszik.

GUIDO.

De férfihang azé a másiké.

BIANCA.

Vénasszony is dohog. No végre csönd van.

Most már mehetsz, uram.

GUIDO.

Édes Bianca,

Hogy hagyjalak el? Mind a két szemem,

Már foglya lett bájadnak és bomoltan

Lakmázni vágyik testeden s eszed -

A könnyű bimbó röpke illata -

Felejtene most édes-önmagát,

S azt is, milyen tökéletes a bimbó:

Hogy menjek el, hisz szeretem a szirmát?

Az voltam én, Firenze hercege,

Dúsgazdag úr eddig, de most szerelmes.

Nem kell a lárma, rang, magányt kívánok,

Bellosguardoba, vagy Fiesolébe,

Hol rózsalomb közt márványvilla áll,

S hűvös falán vidám kacaj riad,

Csengő ekhója a Dekameronnak,

Itten kacagsz majd gyöngyösen te is.

Mondd, tudsz szeretni, balzsamos tudást

Lelkembe ojtani egy puha csókkal?

BIANCA.

Mi az szeretni?

GUIDO.

Egyetérteni,

Két elme, szív, lélek, ha egyesül,

S a gondolatjuk és reményük egy.

BIANCA.

Az ily szerelmesek némák bizonynal,

Ha gondolatjuk és reményük egy,

Nem tudnak ők beszélni semmiről.

GUIDO.

Szeretni: két világ találkozása,
Folyton megújhodó, örök cseréje.

BIANCA.

Férjem szerint: a boltos alkuja,
És két világ, Kelet s Nyugat cseréje.

GUIDO.

És az a csók, mely a szívünk lezárja.

BIANCA.

Az én uramnak az a szerelem,
Ha szombaton a könyveit lezárja.

GUIDO.

A szellemem nem ér fel a tiédhez,
Amint e mord agg sem ér fel te hozzád.
De azt tudom, hogy vérem, ifjúságom
Szebb hangot ad fényes, vidám sziveddel,
Mint vézna vénség, sanyarú törődés.

BIANCA.

Jól mondtad ezt, nem mer szemedbe nézni,
Akár bagoly se néz a napvilágba.
Csak sunnyogó és ferde-görbe árny,
Amit te vetsz útszéli trágyadombra
És hogyha szebb talajra hull az árnyad,
Az is különb lesz, mint az én uram.

GUIDO.

A boltosod fél a haszon hijától
S természetesen gyáva és kucorgó.
A lelke bús, s mint börtönös fogoly,
Mást írigyel; nem érzi étke ízét.
Csak arra gondol, hogy mi volt az ára.

BIANCA.

Atyám leánya, az vagyok szemében,
Kis házi csitri, aki fonni tud.
Eszébe sem jut, hogy mi szép az arcom
S megnéz az utcán sok deli lovag.

GUIDO.

Szép csillagom, jaj, mily sötét az éjed.

BIANCA.

Vár rám, fülel, motyog, magában dörög,
Nyíltan sosem beszél a társaságban.
Borsózik a hátam, ha rám tekint
S tudom, hogy azt számolja csöndesen,
Mit ér ruhám.

GUIDO.

Felejtsd el őt egészen.
Jöjj, hagyd el ezt a szörnyű életet.
Mint pókhálót a fényes pille, hagyd el;
Rózsás lugasban lakj velem, szeressünk,
Minthogyha tegnapig az életünk
Lidérces álom volna, mit eloszlat
A tiszta élet roppant hajnala.

BIANCA.

S ha nem megyek?

GUIDO.

Jöjj és ne kérdezősködj,
Időt fecséreld az, ki álmokat fejt.
Távolba lanka, piros rózsák vár
S az emberek, kik álmaink riasztják,
Még élnek, ám a messzeségbe vesznek,
Olyan picik lesznek, mint a kalász,
Mely meghajol, ha a madárka rebben,
Rikácsoló hangjuk se hallhatod,
Némáknak érzed őket és mi nézzük
Rózsák magányból a hegy ormait fönn
S ámulva kérjük, puszták kép-e az,
Ami előttünk van s tusáznak-e
Tiporva egymást szennyes életek?
Nem jössz, Bianca? Most se jössz?

(Zaj a lépcsőn.)

Mi az?

(Ajtó nyílik, zavartan szétrebbenek, férj belép.)

SIMONE.

Asszony, de lassan jársz. Siess uradhoz,
Úgy illik ez. No itt a köpenyem.
Előbb batyúm. Nehéz. Nem adtam el:
Csak egy bundát a bíboros fiúnak.
Azt hordja majd, mikor az apja meghal.
Reméli, nemsokára.

Ej, ki ez?

Á, egy barátunk. Messze atyafi,
Most jött a külső országból s betoppant
Gazdátalan házunkat üdvözölni.
Kérlek, bocsáss meg. Mert tudod, a ház
Gazdátlanul kietlen és üres,
Értéke semmi; bortalan kupa,
Bitang hüvely, amelybe nincs a kard,
Virágtalan és naptól árva kert.
Bocsáss, bocsáss meg, drágájó öcsém.

BIANCA.

Nem atyafid neked s nem is öcséd.

SIMONE.

Nem atyafim s nem is öcsém? Nem értem.

Ki az tehát, ki oly nagyon kegyes,

Hogy eljön és megtiszteli a portám?

GUIDO.

Guido Bardi vagyok.

SIMONE.

Vagy úgy? Fia

Firenze urának, kinek a vára

Holdtól ezüstlő árny gyanánt komorlik

Bástyaival éjente ablakomba?

Nos, Bardi úr, hát szívesen köszöntlek

E házban. És remélem e derék nő -

Nem szép a kedves, ám nagyon derék -

Nem untatott kereplő pletykaszóval,

Mint a fehérnép szokta már.

GUIDO.

Csodás nőd,

Ki túlragyog a csillagok karán

S a holdsugár fölreszkető varázsán,

Oly nyájasan, oly édesen köszöntött.

Hogy egyszerű lakodba visszatérnék,

Ha ő s te is megengeded nekem.

S mikor az üzlet messzeszólit innen,

Majd itt ülök, elbűvölöm magányát.

Hogy hitvesed ne sírjon annyit érted,

Mit szólsz, Simone, ehhez?

SIMONE.

Ó uram.

Nagy tisztesség ez, megköti a nyelvem

S nem tud felelni, mint a szolga nyelve.

Egy szót se. Bár meg nem köszönni szintén

Vastag parasztság lenne. Köszönöm

Tehát szivemből.

Lásd az államot

Az tartja össze, hogy egy ily nagyúr,

Előkelő, pallérozott, finom,

Felejtve a csalárd Szerencse kényét,

Leszáll a polgár tisztos otthonába,

Tisztos barátként.

Ámde nem tolakszom,

Nemes uram. Más éjszakán, reméljük

Betérsz mihozzánk, mint igaz barát:

Most venni jöttél bizton árukat.

Tudom, te bársonyt, selymeket kívánsz.

Pár holmi lenne itt, remekbekészült.

Kedvedre lesz. Későre jár, való,

De hát mi, kalmárok, a pénzmagot

Hajszoljuk éjjel is. A vám magas,
Új vámokat vet most reánk a város.
Ügyetlen az inas, s az üzletet
Nem érti az asszony, igaz, Bianca
Gazdag vevőt hozott nekem ma éjjel.
Úgy-e, Bianca? Az időt fecsérlem.
Hol a batyúm? No mondd, hol a batyúm?
Hát nyisd ki asszony. Oldd el a zsinórt.
Térdelj talán a földre, kérlek. Úgy jobb.
Nem azt, a másikat. Siess, siess!
Mert a vevőnek elfogy a türelme,
Ne várakoztasd. Á, igen, ez az.
No adsza. Csínján. Roppant drága holmi.
Vigyázva fogd. Tehát, nemes uram,
Parancsolod? A luccai damaszt,
Ezüsthimekkel szöve ritka rózsák,
Csak illatuk nincs, másképp megcsalódnék
A kába érzék. Hercegem, tapintsd meg.
Lágy, mint a víz s mint az acél kemény.
Aztán e rózsák. Mily remek szövés.
A rózsatermelő, kies vidék,
Bellesguardo, vagy Fiesole sem
Dob ily virágot a tavasz ölébe
S az elalél, vagy nemsokára meghal.
Hja, ez a sorsa minden szép dolognak,
Mely szélbe, vízbe táncol. Harcra kél
Velük a természet s leöldösi,
Mint Medea tulajdon gyermekét.
Vedd hát szemügyre. Nézd csak, e damaszt
Örökre nyár van és a tél foga
Nem marja ki virágjait. A rőfje
Egy-egy arany. Valódi sárarany,
Mit megküporgattam.

GUIDO.

Helyes, Simoném,
Hát áll a vásár s most elég a szóból.
Holnapra duplán megkapod az árát,
Az inasom elhozza majd.

SIMONE.

Kegyes vagy.
Hadd csókolom kezed. De majd felejttem,
Rejt még a házam más egyéb csodát is.
Tekintsd e kincset. Ünnepi ruha,
Nyírt bársonyát Velence remekelte,
Mintája gránátalma: mindegyik mag
Gyönggyel himes: gallérján annyi gyöngy van.
Amennyi moly röpül a nyári éjben,
S fehérebb, mint hajnal felé a hold.
Mit rácson át bámulnak tébolyultak.

Kapcsán parázként férfias rubint ég.
A Szent Atyának sincs ilyen köve,
S az Indiákon sem leled a mását.
Milyen művészi munka a kőöntő.
A nagy Lorenzonak Cellini sem
Csinált különbet. Ez neked való.
Méltóbb a városunkba senki sincs
S illik tehozzád. Egyik oldalán
Szarvas, nyulánk aranyszatir cicázik
Ezüstnimfával. És a másikon
Kristálypohárral áll s figyel a Csönd,
Oly csöpp, akár a legkisebb kalász,
Mit visszarezzent a madárka röpte,
De oly remek, hogy azt hiszed, lehel,
Vagy visszatartja a lélegzetét.
Édes Biancám, úgy-e illenék
E drága kelme Guidonak?

Beszéld rá.

Ő hajt szavadra, bárha hercegi
Váltságdíjat is kell leszúrnia.
Hasznunk feles.

BIANCA.

Az inasod vagyok?

Mit alkudozzam véle ily ruháért?

GUIDO.

Hát, szép Bianca, megveszem az árút.
S mi e derék kalmaré, megveszem mind.
Váltságdíjat fizet a herceg érte.
Boldog lehet minden nagyúr, ha ily szép
Ellenség hófehér kezébe jut.

SIMONE.

Reám pirítasz. Megveszed valóban?
Vagy tréfa csak? Ötvenezer forint
Kis pénz ezért. De én neked adom
Negyvenezer forintért is. Sokallod?
Mondd hát, mit adsz? Ez isteni szövetben
Óhajtanálak látni mindenáron,
Az udvari delnök nemes körében,
Virágok közt virágot.

Azt beszélük,

Hogy e magas hölgyek körülrajongnak,
Amerre mégysz, mint a legyek röpködnek,
Hajszolva a kegyed.

Azt is beszélük,

Szarvat visel sok büszke férj, miattad,
Mi furcsa egy divat.

GUIDO.

Simone, kérlek,
Fékezd goromba nyelvedet, különben
Felejténéd e bájos hölgyet itt,
Kinek füléhez ez a vad zene
Sehogyse illik.

SIMONE.

Ejnye: elfeledtem.
Most majd vigyázok. Mondsza, hercegem.
Hát megveszed ez ünnepi ruhát?
Negyvenezer forint - Giovanni Bardi
Örökösének ennyi pénz potomság.

GUIDO.

Holnap beszéld meg ezt a gondnokommal,
Antonio Costával. Fölkeres majd.
És százezer forint üti a markod,
Úgy-e, elég lesz ennyi?

SIMONE.

Százezer?
Mit, százezer forint? Ezért örökre,
Mindenben az adósodul tekinthetsz,
Igen, igen. Házam s mi benne van,
E naptól kezdve a tiéd egészen,
Csak a tiéd.

Jaj, százezer forint.
Szédül agyam. Minden kereskedőnél
Dúsabb leszek. Szőlőt és földeket,
Kertet veszek. És minden osztaváta
Enyém Milánótól Sziciliáig
S a gyöngy, mit az arab tenger nevel
Halk öblein.

Nagylelkű hercegem,
Hálám heroldja legyen ez az éj
S bármit kívánsz, akármit is akarsz,
Meg nem tagadnám.

GUIDO.

Hátha a fehér
Biancát kérem?

SIMONE.

Tréfálsz, jó uram.
Sehogyse méltó ő ilyen nagyúrhoz.
Dologra termett, fonni itt a házban.
Mit asszony? Úgy bizony. No láss utána.
Vár rád a rokka, kedves. Ül le s fonj.
Otthon sosem henyéljen a fehérnép.
Ha rest a kéz, a szív is csapodár
Hát kezd.

BIANCA.

De mit fonjak?

SIMONE.

Bibor ruhát,
Melyet a bú visel vigasztalásnak,
Vagy hosszú-rojtos kendőt, melybe ríhat
Kedvére a hivatlanul-jövő,
Szegény poronty, vagy illatos lepelt,
Szagos füvektől édes takarót,
Férj szemfedőjének. Vagy bármit is,
Csak fonj.

BIANCA.

De elszakadt a gyenge szál,
A bús kerék nem bírja már a pörgést,
A bús guzsaly elunta már a terhét,
Nem akarok ma fonni.

SIMONE.

Jó, szívem,
Fonj holnap és ott leljen mindegyik nap
A rokka mellett. Így találta meg
Lucretiát Tarquin is. Ám lehet
Pusztán a nő várt így reá. Ki tudja?
Sok furcsa dolgot hallani a nőkről.
Mi hír, uram? Pisában azt beszélnek,
Pár ánglius kereskedő a gyapjút
Olcsóbban adná, mint ahogy a törvény
Kiszabja s mostan a signoriához
Mentek kihallgatásra.

Járja ez?

Kalmár a kalmárt marja, mint az ordas?
S az idegen, ki itten él körünkben,
Csikart jogokkal és ravaszdi ésszel
Elcsenje hasznunk?

GUIDO.

Eh, mit bánom én
Kalmárt s a sápját? Mit csináljak értük,
Tán pörbeszálljak a signoriával?
Köntöstöket viseljem, melybe holmit
Vesztek bohótól s azután eladtok
Bohóbb vevőknek? Gyapjuval kereskedsz,
De én különb vadat üzök.

BIANCA.

Nagyúr,
Kérlek, bocsáss meg az én jó uramnak.
A lelke mindig ott van a piarcon
És szíve csak a gyapjuért dobog,
De máskülönben tisztességes ember.

(Simonehoz.)

Nem szégyeled magad? Ihol a herceg
Házunkba jön s te váltig untatod
Csíp-csúp szavakkal. Kérj bocsánatot.

SIMONE.

Bocsánatot esdek. Tehát ma éjjel
Másról csevegjünk. Szent Atyánk, beszélük,
Levelet írt a francia királynak,
Hogy az Alpok hópajzsán keljen át
S Itáliának hozza azt a békét,
Mely véresebb testvéri háborúnál
És véresebb, mint villogó viszály.

GUIDO.

Jaj, hagyd el azt a francia királyt,
Ki csak papol, de sohasem érkezik meg.
Mit is törődöm véle? Más nagyobb
Dolog hevít most, jó Simone, engem.

BIANCA *(Simonehoz.)*

Fárasztod a kegyelmes herceget.
Mi is nekünk a francia király?
Nem több, akár az ánglius szatócsok.

SIMONE.

Hát így vagyunk? Az óriás világ
Négy fal közé, szobánkba szűkül össze,
S lakója is csupán e három ember?
Ó van idő, mikor az Univerzum,
Mint bamba festő kádján a ruha.
Arasznyivá zsugorul és talán
Ez az idő az. Jó, legyen tehát
Szegény szobánk az óriási színpad,
Melyen királyok halnak és az Isten
Kis tétje a mi rongyos életünk.
Miért beszélek így? Nem is tudom.
Fáradt vagyok és megbotolt lovam
Háromszor, ami rossz jel.

Ó uram,

Silány egy üzlet ez az emberélet
S hitvány piarcon adnak minket el.
Sírt az anyánk, mikor világra jöttünk,
S ha meghalunk, nem sír már senki, senki.

(A háttérbe megy.)

BIANCA.

Oktondi kalmár, szüntelen locsog.
Testét-lelkét utálom. Gyávaság
Sápadt pecsétje homlokán. Keze,
Mint nyárfá levele szeles tavaszban,

Remeg a szélhűdéstől s locska szája
Üres szavak habját okádja folyton,
Mint a vizet a cső.

GUIDO.

Édes Bianca,
Nem érdemes gondolni övele.
Derék mihaszna, síma szólamokkal,
Portékáját, az élet áruját.
Eladni drágán, mit olcsón kapott,
Szavak világán hős vitézkedő.
Aféle nyegle, aki szónokol.

BIANCA.

Bár
Álltőhelyében érné a Halál.

SIMONE *(visszafordul)*.

Ki szólt Halálról? Hagyjuk a Halált.
Mit is keresne e vidám szobában.
Ahol csak az asszony, a férj s barát
Köszöntené? Hadd menjen a Halál
Oly házba, hol csalásra aljasulnak
A szűzi nők, elunva hitvesük
S a nászi ág kárpitját félrevonva,
Meggfertezett és céda vánkoso közt
Parázna vágynak élnék. Úgy bizony,
Te még nem ismered ezt a világot.
Te még oly egyszerű vagy és erényes.
Én ismerem már. Vajha mit se tudnék.
De hát a tél tudást hoz. Őszülök,
Testem sem ifjú már. Elég, elég.
Ez éj megérett a gyönyörre már,
Tehát vigadjon most a házigazda,
Kit kedves és nem is remélt híve
Jött üdvözölni.

(Kezébe veszi a lantot.)

Ej, kegyelmes úr,
Te lantot is hoztál, zenélni nekünk.
Zenélj. Bocsáss meg, tán merész a kérés,
De játssz.

GUIDO.

Ma éjjel nincs kedvem zenélni.
Majd máskor.

(Biancához.)

Hogy csupán a csillagok
Hallgatnak és a féltékeny, irigy hold,
Téged meg engemet.

SIMONE.

De hogyha kérlek,
De hogyha esdek. Hallom, a művész
Csupán megérint egy picinyke húrt.
Vagy az üreges nádra rálehel,
Vagy a zenés érc hús szájába fúj
S az árva lelkeket kihozza menten
A tömlöcükből. Azt is hallom én,
Oly bús varázs lakik e hangszerekben,
Hogy a parancsuk ablakot kitár,
Szőlőlombot dug a Szűz a hajába
S mint a menád bujálkodik. De mindegy,
Tudom, a lantod tiszta. Hát zenélj:
Édes daloddal bővöld a fülem.
Tömlőcben a lelkem s zenére vágyik.
Megorvosolni tébolyát. Biancám,
Kérleld, zenéljen már.

BIANCA.

Ne nyugtalankodj,
Kedves barátunk tudja, hol s mikor kell:
E perc nem alkalmas. Tehát ne unszold
Makacskodó szókkal.

GUIDO.

Derék Simone,
Majd máskor. Ez az éjszakám csodás,
Bianca hangja lágyan muzsikál.
Ha szól, a lég szerelmesen remeg,
Megáll a föld tántorgó útjain
S körötte kezd forogni.

SIMONE.

Hízelelgsz.
Bianca jó nő, mint a többi némbor,
De hát a szépség nem az ékszere.
Jobb is talán így,

Drága, kedves úr
Ha nem akarsz dalt csalni hangszeredből,
Könnyíteni bús, kába lelkemen,
Igyál velem.

(Guidonak megmutatja helyét.)

Nézd, itt van a helyed.
Széket, Bianca. Csukd az ablakot.
És told le a keresztrudat. Ne lesse
A bamba nép kíváncsi, kandi szemmel
Ezt a vigasságot.

Nohát, uram.
Koccintsuk össze csorduló kupánkat.

(Visszadöbben.)

Mi ez a folt az abroszon? Bibor,
Akár a seb a Krisztus oldalán.
Csak borpecsét? Itt az a babona,
Ha bor ömölt, vér is ömöl utána.
De ez badarság.

Jó uram, remélem,
Izlik a korty. Lásd, nápolyi borunk
Tüzes, akár a hegy. Toscani szőlőnk
Nedűje kedvesebb az ínynek.

GUIDO.

Izlik.

Most fölköszönténém a szép Biancát.
De hagyd, hogy a kupámba mártsa száját.
Mint a piros rózsát, megédesítve
A szüretem. Igyál, igyál, Bianca.

(Bianca iszik.)

A hyblái méh méze is fanyar,
Oly édes ez ital.

Derék Simoném,
Mért nem vigadsz velünk ma?

SIMONE.

Különös,

De nem tudok ma éjjel enni-inni,
Borús vagyok, láz borzogatja vérem,
Mely máskor oly nyugodt, egy sejtelem bánt
Lassan csuszik, akár a vipera,
Lassan kuszik, akár a tébolyult,
S elémelyíti ínyem és az étvágy
Nem vágy, csömör lesz.

(Félrevonul.)

GUIDO.

Kedvesem, hogy untat
Ez a silány kalmár unott szavával.
Mennem kell innen. Holnap itt leszek.
Mikorra vársz?

BIANCA.

Az ifju virradattal.
Csak akkor élek, hogyha újra látlak.

GUIDO.

Bontsd szét hajadnak lenge éjfelét
S hadd nézzem a szemedbe, csillagomba,
Mint a tükörbe arcom. Édesem,
Őrizd a képem itt, habár csak árnyék,
És ne tekints olyan dologra, mely nem
Engem mutat. Féltékeny arra lelkem,
Miben szemed gyönyört lel.

BIANCA.

Ó, ne félj.

Arcod örökre itt marad. A vágy
Minden picinyke tárgyat átvarázsol
Az édes emlék tükröző jelévé.
Jöjj, míg harsány dalával a pacsirta
Nem költi az alvókat. Itten állok
Erkélyemen.

GUIDO.

És én biborselyem,

Gyönggyel himes hágsót hozok tenéked.
S fehér lábad, mint rózsafán a hó
Leng rajta majd.

BIANCA.

Ahogy te akarod.

Vágyban, Halálban egy vagyok tevéled.

GUIDO.

Simone, most el kell mennem haza.

SIMONE.

Már? Mért? A nagy Dóm vén harangja még
Nem verte el az éjfelet s az örök,
Kik túlkeikkel gúnyolják a holdat,
Horkolnak a tornyokban. Csak maradj.
Félek, te többet nem jössz el mihozzánk
S jámbor szívem most elszorúl a gondtól.

GUIDO.

Ne félj, Simone. Törhetetlenül
Őrzöm barátságunk. De most haza
Kell mennem és tüstént, e pillanatban
Holnap, kedves Bianca.

SIMONE.

Jó, legyen.

Kissé szerettem volna még beszélni
Veled, nemes vendégem, új barátom.
De nem lehet, úgy látszik.

És bizonynyal

Már várja az apád a hangodat
S a léptedet. Egyetlen gyermeke
Vagy, nemde? Nincs is néki több fia.
Te vagy házának drága oszlopa,
Gyommal borított kertjének virága.
Nem kedvelik unokaöccsei.
Rebesgetik Firenzében.

Igen.

Hogy a foguk a te jussodra vásik
S szőlődre néznek sanda-kapzsi szemmel.
Akár Náboth kövér földjére Áháb.

De ez afféle mendemonda lesz.
Asszonybeszéd.

Jó éjt, uram. Biancám,
Fenyőfafáklyát. Lenn a régi lépcső
Csupa verem s gödör, zsugoriként
Fösvénykedik fényével a fukar hold.
Kendőzve arcát csipkefátyolokkal,
Mint szajha, hogyha utakon csapong
Lelket keresve bűnre. Átadom
Kardod, köpenyed. Így való, uram,
Szolgálatodra állani te néked,
Mert megtisztelted bús, polgári házam,
Ittál boromból és kenyerem etted,
Mint jóbarát. Gyakorta emlegetjük
Majd ezt a kedves éjszakát a nőmmel
S mi lett a vége.

Ej, micsoda kard ez?
Ferrarai, mint a kígyó rugalmas,
S tán még halálosabb is. Ily acéllal
Könnyű megállni a cudar világban.
Nem volt kezembe még efféle penge.
Van nékem is kardom, de rozsdamarta.
Mert hát alázat a mi iskolánk,
Hátunk tehertől görnyedez szünetlen,
Pisszenni is tilos, ha sértenek.
Viselni kell sötét gyalázatunkat.
Ezt megtanultuk s mint tűrő zsidók,
Meggazdagszunk a bánatunkban.

Ámde
A pádovai úton egy bitang
Lovam akarta egyszer elrabolni,
S emlékezem, elvágta a nyakát.
Szégyent, lenézést és goromba dölyföt,
Nyílt megvetést, gúnyt elbírok özönnel,
De az, ki elveszi ami enyém,
Igen, ha csak szerény fatálam is,
Melyből eszem - megjárja a lopó,
Ördögnek adja a testét, a lelkét
S meghal bűnéért. Furcsa egy anyagból
Vagyunk mi gyúrva, jó uram.

GUIDO.

Mi lett?

SIMONE.

Csak azt hiszem, Guido uram, a kardom
Különb tiédnél s éle élesebb,
Próbáljuk meg? Vagy oly kicsiny vagyok,
Hogy össze sem méred velem a pengéd.
Tréfából, avagy komolyan?

GUIDO.

Ujjongva
Állok ki meztelen kardod elé,
Tréfából, avagy komolyan. De adsza
A kardomat. Hozd a tiéd. Ma éjjel
Eldől a nagy pör, hogy melyik különb,
A hercegé vagy a kalmár acélja.
Te mondtad így. Hozd kardomat. Miért vársz?

SIMONE.

Uram, szegény házukban eddig is
Sok úri és finom kegyet mutattál,
De ez a legnagyobb.

Bianca, kardom.
Tolj félre asztalt, széket. A víváshoz
Tér kell nekünk, legyen szabad a pálya.
Kedves Biancám tartja majd a fáklyát,
Nehogy a tréfa még komolyra váljék.

BIANCA (*Guidohoz*).
Ó öld meg, öld meg.

SIMONE.

Tartsd fölebb a fáklyát.

(*Vívni kezdenek.*)

SIMONE.

Hát kard-ki-kard! Hajrá! Ohó, te is?

(*Guido megsebzi Simonet.*)

Csak karcolás. A fáklya elvakított.
Ne félj, Bianca. Semmi az egész.
Vérzik urad, de semmi. Add a kendőt
És kösd be a karom. Ne oly szorossan,
Gyengébben, édes asszonyom. Ne búsulj,
Kérlek, ne búsulj. Jó, leoldhatod,
Ha vérzem is, se baj.

(*Letépi a kötést.*)

No rajta, rajta!

(*Simone lefegyverezi Guidot.*)

Lásd jó uram, hogy igazat beszéltem,
Kardom különb, acéla finomabb,
Jöjj vívni most a tőrrel.

BIANCA (*Guidohoz*).

Öld meg, öld meg!

SIMONE.

Bianca, oltsd el a fáklyát.

(*Bianca eloltja a fáklyát.*)

Barátom,
Most meghal egyikünk, vagy mind a ketten,
Vagy mind a hárman.

(Vívna.)

Megvagy, újra megvagy.
Lásd, körmeim közt tartalak, te ördög.

(Simone legyőzi Guidot s az asztalon keresztül a földre teperi.)

GUIDO.

Őrült, ne fojtogass az ujjaiddal,
Apám egyetlen gyermeke vagyok.
Rám vár a trón s a csalfa francia
Csak azt lesi, hogy a család kihaljon
S rátör a városunkra.

SIMONE.

Csitt. Apád
Jól jár, ha többet nem lesz ily fia.
Firenzének se kell ily csábító,
Ki életével liliomjainkat
Bemocskosítja.

GUIDO.

Vedd el a kezed,
Vedd átkozott kezed. Eressz, eressz el!

SIMONE.

Nem, oly kemény acélsavarban vagy.
Hogy semmi sem segíthet, életed
A szégyen egy pontjára zsugorul
S a vége szégyen, mindörökre szégyen.

GUIDO.

Hivass papot hát, nyomban meghalok.

SIMONE.

Minek a pap? Istennek gyónd a bűnöd,
Kit egyszer és utolszor látsz ma éjjel,
S többet sosem. Ő neki gyónd a bűnöd.
Igazságos ő, mert könyörtelen
S könyörtelen, mert igazságos. Én meg...

GUIDO.

Édes Bianca, jaj, segíts, Biancám,
Te tudhatod, hogy ártatlan vagyok.

SIMONE.

Mit, még van élet gyáva szájadon?
Kilógó nyelvvel, mint az eb, dögölj meg!
Dögölj meg! És a néma ár söpörje
Rongy testedet egész az Óceánig.

GUIDO.

Krisztus, fogadd be árva lelkemet!

SIMONE.

Ámen reá. És most te jössz, Bianca.

*(Guido meghal. Simone fölkel és Biancára tekint.
Bianca feléje közeledik, mintegy káprázva a csodától,
kitárt karokkal.)*

BIANCA.

Miért nem mondtad, hogy ilyen erős vagy?

SIMONE.

Miért nem mondtad, hogy ily gyönyörű vagy?

(Simone szájon csókolja Biancát.)

Függöny.

A szent parázna.

(Töredék)

A szent parázna, avagy az ékkövekkel borított asszonyi állat.

A szín egy thebaisi völgy zuga. Barlang a színpad jobb oldalán. Szemben a barlanggal nagy feszület áll.

Baloldalt fővénypart.

Az ég kék, mint az azurkő-csésze belseje. Vörhenyes homokbuckák. Itt-ott a homokbuckákon tövis-bokrok.

ELSŐ FÉRFI. Ki az a néember? Én félek tőle. Bíborköpenyt hord s haja olyan, mint az aranyfonál. Bizonyára a Császár leánya. Hallottam a hajósoktól, hogy a Császárnak van egy leánya, ki bíborköpenyt visel.

MÁSODIK FÉRFI. Sarúin madárszárnyak vannak s köntöse olyan színű, mint a zöld búza. Ha csöndesen áll, olyan, akár tavasszal a búza. Ha pedig mozog, olyan, akár a zsenge búza, amire héják árnya rebben. Köntösének gyöngyei, mint megannyi hold.

ELSŐ FÉRFI. Mint sok-sok hold, amit a vízben látni, mikor szél fúj a hegyekről.

MÁSODIK FÉRFI. Azt hiszem, valami istennő. Azt hiszem, Nubiából jön.

ELSŐ FÉRFI. Biztosan tudom, hogy a Császár leánya. Körmeit hennával festi. Olyanok a körmei, mint a rózsaszirmok. Azért jött ide, hogy Adonisz sirassa.

MÁSODIK FÉRFI. Valami istennő. Nem tudom, miért hagyta el templomát. Az isteneknek nem volna szabad elhagyniuk templomaikat. Ha beszél hozzánk, ne válaszoljunk, akkor tovább megy.

ELSŐ FÉRFI. Nem is beszél mi hozzánk. Ő a Császár leánya.

MYRRHINA. Nem itt lakik az a szép, ifjú remete, ki nem akar asszony orcájába nézni?

ELSŐ FÉRFI. Való igaz, a remete itt lakik.

MYRRHINA. Mért nem néz asszony orcájába?

MÁSODIK FÉRFI. Nem tudjuk.

MYRRHINA. Mért nem néztek reám ti sem?

ELSŐ FÉRFI. Fényes ékkövekkel vagy borítva s elkápráztatod a szemünket.

MÁSODIK FÉRFI. Aki a napba tekint, az megvakul. Te nagyon is ragyogsz, semhogy reád pillanthatnánk. Nem bölcs dolog olyan dolgokra tekinteni, amik roppantul tündöklenek. A templomban sok papunk van és rabszolgák vezetik őket.

MYRRHINA. Hol lakik a szép, ifjú remete, ki nem akar asszony orcájába nézni? Nádból, vagy égetett agyagból van-e a háza, vagy domb oldalán heverész? Vagy szittyón veti meg az ő nyoszolyáját?

ELSŐ FÉRFI. Amott lakik, a barlangban.

MYRRHINA. Micsoda furcsa lakása van.

ELSŐ FÉRFI. Régesrég egy centaur élt itten. Mikor jött a remete, a centaur éleset sikított, sírt és jajveszékelt, aztán továbbbűgött.

MÁSODIK FÉRFI. Nem. Fehér egyszarvú élt abban a barlangban. Mikor megpillantotta a remetét, az egyszarvú letérdepelt és imádkozott hozzá. Sok ember látta, amint imádkozott hozzá.

ELSŐ FÉRFI. Beszéltem olyannal, aki látta.

MÁSODIK FÉRFI. Mások azt mondják, hogy favágó volt és bérért dolgozott. De ez csak aféle szóbeszéd lesz.

MYRRHINA. Micsoda isteneket imádtok ti? Vagy nem is imádtok isteneket? Vannak emberek, kik nem is imádnak isteneket. A bölcsek, kik hosszú szakállt és barna köpenyt viselnek, nem imádnak isteneket. Egymással civódnak az oszlopcsarnokokban. Az emberek nevetnek rajtuk.

ELSŐ FÉRFI. Mi hét istent imádunk. De tilos elárulnunk neveiket. Roppant veszedelmes dolog elmondani az istenek nevét. Soha senkinek sem lenne szabad elmondani, hogy hívják az ő istenét. Még maguk a papok sem nevezik őket igazi nevükön, pedig ők dicsérik az isteneket és velük együtt esznek étkeikből.

MYRRHINA. Hol vannak azok az istenek, akiket ti imádtok?

ELSŐ FÉRFI. Köntösünk redőibe rejtjük őket. Senkinek sem mutatjuk meg. Ha megmutatnók valakinek, bizonyára elhagynának bennünket.

MYRRHINA. Hol találkoztatok velük?

ELSŐ FÉRFI. Egy ember adta nekünk, ki a halottakat balzsamozza és egy sírban lelte őket. Mi ezért hét esztendeig szolgálunk neki.

MYRRHINA. A hulla rettenetes. Én félek a Haláltól.

ELSŐ FÉRFI. A Halál nem isten. Ő csak az istenek szolgája.

MYRRHINA. Ő az egyetlen isten, akitől félek. Sok istent láttatok ti?

ELSŐ FÉRFI. Sok istent láttunk. Különösképen éjszaka látni őket. Sebesen mennek el mellettünk. Egyszer pitymallatkor láttunk néhány istent. A mezőn sétáltak.

MYRRHINA. Egyszer, mikor áthaladtam a vásártéren, hallottam, amint egy ciliciai sophista azt állította, hogy csak egyetlen Isten van. Sok-sok ember előtt mondotta.

ELSŐ FÉRFI. Az nem lehet igaz. Mi magunk is több istent láttunk, pedig csak afféle közönséges, gyalró emberek vagyunk. Mikor megpillantottam őket, egy bokorba bújtam. Nem bántottak.

MYRRHINA. Beszélj még a szép, ifjú remetéről. Mesélj a szép, ifjú remetéről, ki nem akar asszony orcájába nézni. Milyen módon múlnak napjai? Milyen módon él?

ELSŐ FÉRFI. Mi nem értünk téged.

MYRRHINA. Mit mivel a szép, ifjú remete? Vet, vagy arat? Kertet ültet, vagy halat fog varsájában? Vásznat sző szövőszékén? Faekére teszi kezét és ökrei után ballag?

MÁSODIK FÉRFI. Nem mivel ő semmit sem, mivelhogy nagyon szent ember. Mi csak közönséges, gyalró emberek vagyunk. Egész áldott nap törődünk a verőfényben. Néha bizony nagyon kemény a föld.

MYRRHINA. A lég madarai táplálják őt? Sakálok osztják meg vele prédájukat?

ELSŐ FÉRFI. Minden este mi viszünk neki eledelt. Nem hisszük, hogy a lég madarai táplálják.

MYRRHINA. Miért tápláljátok őt? Micsoda hasznok van abból?

MÁSODIK FÉRFI. Nagyon szent ember. Egyik isten, akit megsértett, megzavarta elméjét. Azt hisszük, a holdat sértette meg.

MYRRHINA. Menj és mondd neki, hogy valaki, aki Alexandriából jött, beszélni akar vele.

ELSŐ FÉRFI. Nem merjük neki megmondani. Most imádkozik Istenéhez. Kérünk, bocsáss meg nekünk, de nem tehetjük meg, amit parancsoltál.

MYRRHINA. Félték tőle?

ELSŐ FÉRFI. Féltünk tőle.

MYRRHINA. Miért félték tőle?

ELSŐ FÉRFI. Nem tudjuk.

MYRRHINA. Hogy hívják?

ELSŐ FÉRFI. A hang, mely éjnek idején szólogatja barlangjában, Honoriusnak nevezi. Honoriusnak nevezte az a három bélpoklos is, ki egyszer erre járt. Azt hisszük Honoriusnak hívják.

MYRRHINA. Mit akart tőle a három bélpoklos?

ELSŐ FÉRFI. Azt, hogy gyógyítsa meg őket.

MYRRHINA. És meggyógyította?

MÁSODIK FÉRFI. Nem. Valami bünt követtek el: ezért voltak bélpoklosok. Kezük meg arcuk olyan volt, mint a só. Egyik vászon-álarcot viselt. Az királyfi volt.

MYRRHINA. Micsoda hang szólogatja őt barlangjában éjnek idején?

ELSŐ FÉRFI. Nem tudjuk, kinek a hangja. Azt hisszük, az ő Istenének hangja. Mert embert nem láttunk a barlangjában, sem bemenni, sem kijönni.

MYRRHINA. Honorius.

HONORIUS *(belülről)*. Ki hívja Honoriuszt?

MYRRHINA. Jöjj ki, Honorius.

Szobám cédrusfával van kirakva és myrrhától illatos. Nyoszolyám oszlopai cédrusfából valók és függönyei bíorból. Nyoszolyámat bíbor földi és lépcsői ezüsből vannak. Függönyeire ezüst-gránátalmákat hímeztek, ezüst lépcsőire sáfrányt és myrrhát hintettek. Szerelmeseim virágfüzérekkel aggatnak házam oszlopaira. Éjnek idején fuvalásokkal és hárfásokkal jönnek hozzám. Almákkal csábítgatnak és udvarom köveire borral írják az én nevemet.

A világ végéről jönnek hozzám az én szerelmeseim. A föld királyai jönnek hozzám és ajándékokat hoznak énnekem.

Mikor Bizánc császára hallott felőlem, otthagya porfir termét és gályáin hozzám vitorlázott. Rabszolgái fáklyát se tartottak, hogy senki se sejtse jövetelét. Mikor Cyprus királya hallott felőlem, követeket küldött hozzám. Libya két királya, kik édestestvérek, borostyánkővet hoztak nekem ajándékkul.

Caesartól elvettem kedvencét és az én játszótársammá tettem. Éjszaka idejött hozzám gyaloghintón. Sápadt volt, mint a nárcisz és teste akár a méz.

A Praefectus fia érettem ölte meg magát és Cilicia Tetrarchája az én gyönyörűségemre korbácsolta meg testét rabszolgáim előtt.

Hieropolis királya, ki pap és rabló, szőnyegetek teregetett elém, hogy rajtuk járkáljak.

Néha cirkuszban ülök és gladiátorok harcolnak előttem. Egyszer a thráciai fiút, ki a szerelmem volt, megfogták a hálóban. Jelt adtam neki, hogy haljon meg és az egész színház tapsolt. Néha átmegyek a gimnásiumon és nézem a birkózó, vagy versenyfutó ifjakat. Testük fényes az olajtól s homlokukat fűzfagallyak, myrtusok koszorúzzák. Dobog lábuk a homokon, mikor birkóznak és mikor rohannak, kis felhőként száll utánuk a homok. Az, akire rámosolygok, otthagyja bajnokságait s utánam jön a házamba. Máskor lesétálok a kikötőbe s nézem a kalmárokat, amint kirakják hajóikat. Akik Tyrusból jönnek, selyemköntöst viselnek és smaragd fülönfüggőt. Akik Massiliából jönnek, finom gyolcsköntöst viselnek és bronz fülönfüggőt. Ha jönni látnak, kiállnak hajójuk orrára és hívnak engem, de én nem felelek nekik. Kis csapszékekbe megyek, hol egész nap tengerészek heverésznek, fekete bort isznak, kockáznak s letelepedem középük.

Rabszolgámmá tettem a herceget és rabszolgáját, ki tyrusi volt, urammá tettem egész hónapra.

Ékes gyűrűt húztam ujjára és házamba vittem őt. Csodálatos dolgok vannak az én házamban.

A sivatag pora piszkolja a hajad és lábad tüske karcolta és tested nap pörkölte. Jöjj velem, Honorius és selyem tunikába öltöztetlek. Myrrhával kenem a tested és nárdus-olajat öntök hajadra. Narancssárga ruhába öltöztetlek és mézet teszek szájadba. Szeretni foglak...

HONORIUS. Csakis az Istent szabad szeretni.

MYRRHINA. Kicsoda az, kit jobban kell szeretni, mint a halandó embereket?

HONORIUS. Ő az, kit a kereszten látsz, Myrrhina. Ő az Isten Fia és Szűztől született. Három bölcs, ki király volt, ajándékokat hozott Neki és a pásztorok, kik a hegyeken heverték, fölriadtak a nagy-nagy fénytől.

Sybillák tudtak az Ő jöveteléről. Erdők beszéltek Ő róla és jóslatok. Dávid és a próféták megjelentették Őt. Senkit sem szabad úgy szeretni, mint az Istent és semmiféle szeretetet sem lehet összemérni ezzel.

A test az silány és gyarló, Myrrhina. Isten majd új testtel támaszt föl téged, mely sohasem romlik meg és te az Úrnak az ő házában fogsz lakozni és látod majd Őt, kinek haja olyan, mint a finom gyapjú s lába ércből van.

MYRRHINA. És a szépség...

HONORIUS. A lélek szépsége oly óriásivá nőhet mi bennünk, hogy meglátjuk Istent. Myrrhina, bánd meg hát bűneid. A latrot, kit Melléje feszítettek föl, Ő fölvitte magával a Paradicsomba.

(El.)

MYRRHINA. Milyen különösen beszélt velem. És mily megvetéssel tekintett rám. Nem értem, miért beszélt hozzám oly különösen.

HONORIUS. Myrrhina, a hályog lehullott szememről s most világosan látom, amit eddig nem láttam. Vigy magaddal Alexandriába s ízeletesd meg velem a hét bűnt.

MYRRHINA. Ne gúnyolj, Honorius és ne szólj hozzám ily keserű szókkal. Mert én megbántam, bűneimet s most a sivatagban barlangot keresek, elbujdosom, hogy lelkem méltó legyen és megláthassa Istent.

HONORIUS. A nap leáldozik, Myrrhina. Jöjj velem Alexandriába.

MYRRHINA. Nem akarok Alexandriába menni.

HONORIUS. Isten áldjon, Myrrhina.

MYRRHINA. Honorius. Isten áldjon. Nem, nem, ne menj.

Én megátkoztam szépségemet azért, amit művelt és megátkoztam testem csodáját azért a rosszért, amit terád hozott.

Uram, ez az ember segített ide a te lábaid elé. Ő beszélt nekem arról, hogy Te a földre szálltál, születésed csodájáról és halálod nagy csodájáról is. Ő általa nyilatkoztál meg énnekem, ó, Uram.

HONORIUS. Myrrhina, összevissza fecsegsz, mint a gyermek. Tárd ki karjaid. Miért jöttél ily szépségesen ebbe a völgybe?

MYRRHINA. Az Isten vezetett ide, akit te imádasz, hogy megbánjam vétkeimet és megismerjem Őt, aki az én Uram.

HONORIUS. Miért ostromolsz engem ilyen szókkal?

MYRRHINA. Hogy meglásd a Bűnt az ő festett álorcájában és meglásd a Halált az ő förtelmes ruhájában.

-&-